

Memòria d'activitats 2014 **Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona**

L'Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona (en endavant IDP) reuneix a professors universitaris de Dret Constitucional, Administratiu, Internacional i altres especialitats jurídiques o socials connexes, per a desenvolupar estudis i realitzar informes que facilitin la resolució dels problemes existents i en general afavoreixin la millora de la legislació vigent, des dels criteris de l'Estat democràtic i social.

Línies d'investigació i activitats

L'activitat de recerca i transferència desenvolupada per l'Observatori al llarg de l'any 2014, es pot agrupar en les següents àrees temàtiques:

- A) Comunitats Autònomes
- B) Federalisme
- C) Govern i Administració Local
- D) Drets dels immigrants
- E) Dret de la Unió Europea
- F) Altres projectes específics i activitats.

A) Comunitats Autònomes

En aquest àmbit s'analitza l'activitat normativa i institucional que es desenvolupa en el marc de l'Estat Autonòmic. L'objecte d'estudi, per tant, són les pròpies Comunitats Autònomes, així com la resta d'institucions públiques que formen part de l'entramat autonòmic.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats que s'han portat a terme al llarg de l'any 2014 són les següents:

- Celebració del *Foro de las Autonomías 2014*. El *Foro*, organitzat conjuntament amb la Fundació Manuel Giménez Abad i amb la col·laboració del Senat, constitueix un espai de trobada entre el món polític i acadèmic per debatre els principals aspectes que afecten l'Estat autonòmic i l'evolució de les institucions d'auto-govern autonòmiques.

En aquest sentit, la celebració de la III edició del *Foro de las Autonomías* va tenir lloc el passat 10 de juny de 2014 a la seu del Senat (Madrid). La jornada es va estructurar al voltant de dues taules rodones que tenien per objecte el debat i la reflexió sobre l'acció exterior de les Comunitats Autònomes i sobre la qualitat democràtica. Finalment, la tercera edició del *Foro* va concloure amb la valoració general del Estat Autonòmic a càrrec del Prof. Javier Garcia Roca.

- En el marc de la preparació del *Foro de las Autonomías 2014*, en la primera meitat del 2014 es varen celebrar dues jornades de debat i reflexió, coordinats conjuntament amb la Fundació Manuel Giménez Abad, sobre els temes que, posteriorment, seran objecte de debat al *Foro*. En particular, la primera, amb el títol “Estat Autonòmic i qualitat democràtica”, va tenir lloc el 9 d’abril a Saragossa; mentre que la segona, celebrada el dia 28 de març a la Universitat Complutense de Madrid, que tenia per objecte l’acció exterior de les Comunitats Autònomes.
- Publicació del “*Informe Comunidades Autónomas 2013*”. El *Informe*, que s’ha publicat ininterrompudament des de l’any 1989, constitueix un complet i rigorós anàlisi anual de tota la activitat institucional que afecta a les Comunitats Autònomes, amb la finalitat d’articular un debat plural sobre el devenir del nostre model d’organització territorial.

Actualment, l’*Informe Comunidades Autónomas* consta de una valoració inicial sobre l’evolució de l’Estat de les Autonomies, diferents estudis monogràfics, de caràcter sectorial sobre temes d’interès referents al sistema autonòmic i, finalment, una part de caràcter més informatiu dirigida a donar difusió, entre d’altres, de l’activitat normativa de l’Estat amb incidència autonòmica, la jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria autonòmica, l’activitat de la Unió Europea, el Senat o els òrgans mixtes de col·laboració, així com els convenis de col·laboració entre l’Estat i les Comunitats Autònomes o les principals novetats en matèria de règim i organització local.

B) Federalisme

Aquesta línia d’investigació pretén examinar, des d’un punt de vista teòric i pràctic, les diferents dimensions del federalisme i la seva possible aplicació al nostre ordenament jurídic, així com les perspectives de futur.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats s'han portat a terme al llarg de l'any 2014 són les següents:

- Continuació del projecte d'investigació "*La reforma constitucional del Estado autonómico en las perspectiva del federalismo del siglo XXI*" (DER2011-28600), finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Joan Víntró. Gràcies a la pròrroga concedida pel Ministeri, el Projecte ha ampliat la seva data de finalització al 30 de juny de 2015.

Cal indicar també que, en el marc d'aquest projecte d'investigació, l'any 2014 ha estat publicada la següent monografia: Ridaó, Joan: *El dret de decidir. La consulta sobre el futur política de Catalunya*, Institut d'Estudis Autonòmics, Barcelona 2014.

- Al passat 3 de desembre de 2014 va tenir lloc la cinquena edició del *Observatorio sobre novedades del federalismo en Europea*. El *Observatorio* és un espai de col·laboració i debat dirigit a especialistes estrangers i espanyols en l'àmbit del Federalisme a nivell europeu promogut per la Fundació Manuel Giménez Abad i l'Observatori de Dret Públic de la Universitat de Barcelona. En l'edició d'aquest any va participar també la Fundació Friederich Ebart i portava per títol "La capacitat innovadora dels sistemes federals. L'Estat Autonòmic com a laboratori d'idees".

El *Observatorio* pretén aplegar els acadèmics i els experts de l'administració per tal d'analitzar i estudiar les reformes i tendències als diferents països federals d'Europa, amb l'objectiu de difondre bones pràctiques i promoure activitats de recerca científica en el camp dels estudis relatius al federalisme i la realitat dels estats federals i descentralitzats.

- En el marc del federalisme, el 13 de març de 2014 va tenir lloc a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona una xerrada del Prof. Henrik Scheller sobre "Recent developments in the reform debate about German Federalism, - fiscal control instead of autonomy?", organitzada per l'Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona.
- Finalment, en el marc de la línia d'investigació de Federalisme, al mes de juny la investigadora Esther Seijas va presentar la comunicació "Answers to Spanish centrifugal federalism: asymmetrical federalism versus coercitive federalism", al *World Congress of Constitutional Law 2014* celebrat a la ciutat d'Oslo.

C) Govern i Administració Local

Aquesta línia d'investigació té com a objectiu desenvolupar instruments d'anàlisi i valoració del grau de consolidació de l'autonomia local. En aquest sentit, com veurem tot seguit, d'entre les diferents activitats previstes destaca la publicació del *Anuario del Gobierno Local*, així com la realització d'estudis periòdics sobre l'Administració Local, l'organització territorial o la gestió dels serveis públics.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2014 han estat les següents:

- Publicació, durant el mes de juliol, del *Anuario Gobierno Local 2013*. L'IDP porta a terme, des de 1995, l'elaboració del *Anuario*, sota la direcció del Dr. Tomàs Font i del Dr. Alfredo Galán, i amb la col·laboració de la Fundació Democràcia y Gobierno Local.

L'*Anuario* conté una valoració general de l'evolució del sistema d'autonomies locals, estudis monogràfics, anàlisis de la jurisprudència, seguiment de les reformes legislatives als països més propers, documentació i bibliografia. En el seu conjunt, constitueix un instrument d'anàlisi i valoració de cara la consolidació i desenvolupament de l'autonomia local.

- Com ve succeint des de fa ja 21 edicions, els dies 5 i 6 de novembre de 2014 va tenir lloc una nova jornada en matèria de Govern Local en el marc dels Cursos de Tardor organitzats pel Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona (CUIMPB).

El curs, dirigit pel Dr. Tomàs Font i Llovet, consisteix en una jornada de dos dies en la que diferents experts, tant nacionals com estrangers, debaten sobre alguns dels temes jurídics més rellevants en matèria local. En aquesta ocasió, la temàtica escollida va ser la relativa a l'aplicació pràctica de la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local i els problemes que se'n deriven.

- Jornada sobre les Àrees Metropolitanas. En el marc de les reformes normatives en matèria de règim local actualment en tramitació, tant en l'àmbit estatal com en l'àmbit autonòmic, el passat 21 de març va tenir lloc una jornada monogràfica sobre la influència que aquestes reformes poden tenir, específicament, sobre el règim jurídic de les àrees metropolitanas.

Organitzada conjuntament amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la jornada va tenir per objecte debatre sobre l'actual procés de reforma de l'Administració local i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. L'acte va comptar amb la presència de diferents membres de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i del IDP, sent presidida pel Sr. Ramón M. Torra, gerent de AMB, i pel Dr. Joaquim Tornos Mas, catedràtic de Dret Administratiu de la UB i President de l' Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona.

- Continuació del projecte d'investigació "Públic i privat en la reordenació de les competències locals (DER2012-39216-CO2-01), finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Alfredo Galán Galán.
- Jornada sobre contractació pública. El passat dia 24 d'octubre de 2014, fruit de la col·laboració entre l'IDP, la Universitat Oberta de Catalunya i la Comissió Jurídica Assessora, es va celebrar la Jornada "Els reptes de futur per les Administracions Públiques catalanes derivats de les noves Directives de contractació pública". La jornada, d'un sol dia, s'organitzà en un seguit de ponències monogràfiques que tindran per objectiu exposar les novetats derivades de la nova Directiva en matèria de Contractació Pública.
- Inici del projecte "La gestió mancomunada dels serveis públics en l'àmbit supramunicipal a Catalunya", coordinat pel Dr. Marc Vilalta Reixach, i fruit de la concessió d'una de les subvencions per a la realització de treballs de recerca de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. El termini d'execució d'aquest projecte finalitza al mes d'abril de 2015.
- El passat mes d'octubre de 2014, el Dr. Marc Vilalta Reixach i el Dr. Ricard Gracia Retortillo, van participar en el congrés internacional "Simplification of Local Administration in Europe: Levels and dimensions" organitzat per la Universitat de Lille 2 (França), la Universitat de Bolonya (Itàlia) i el Consell de Municipis i Regions d'Europa, que va tenir lloc a la ciutat italiana de Bolonya.

El congrés, que va contar amb la participació de ponents de tota Europa, tenia per objecte central la discussió sobre l'impacte de la crisi econòmica en l'organització administrativa, en particular pel que fa als processos de racionalització i reforma que afecten als nivells locals i regionals. En aquest marc, els Prof. Vilalta Reixach i Gracia Retortillo van desenvolupar la seva ponència sobre la reforma del règim local a Catalunya, amb el títol "Reform of local government in Catalonia in a context of economic crisis: Simplification of levels and redistribution of powers".

D) Drets dels immigrants

Una altra de les línies d'investigació de l' Observatori de Dret Públic és la relativa al fenomen migratori, creant un grup de treball interdisciplinari de professors universitaris i professionals que investiguen conjuntament l'estatut jurídic de l'immigrant. Fruit d'aquest treball s'han desenvolupat diversos projectes d'investigació, conferències, seminaris i estudis sobre els principals problemes jurídics que el fenomen migratori està plantejant. Entre les sub-línies de treball es troben l'estudi del dret comparat, el règim de drets i llibertats dels immigrants, la incidència de la immigració en l'Estat de les autonomies i la integració.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats desenvolupades al llarg de l'any 2014 són les següents:

- Impartició del *Màster interuniversitari en Migracions contemporànies*, coordinat conjuntament amb la Universitat Autònoma de Barcelona i co-dirigit pel Dr. David Moya i pel Dr. Jordi Pàmies .

L'objectiu del Màster és el de brindar una sòlida formació teòrica i aplicada als professionals de la gestió de les migracions i la diversitat, així com als investigadors interessats en aquest àmbit des de la perspectiva de les ciències socials i jurídiques, amb un enfocament interdisciplinari.

- Continuació del projecte d'investigació "Més enllà de la integració social. Polítiques d'igualtat i normalització de les persones d'origen estranger: una anàlisi sectorial i multinivell", finançat per la Universitat de Barcelona i dirigit per la Dr. Natalia Caicedo.

En el marc d'aquest projecte, al llarg del 2014 s'han celebrat tot un seguit de xerrades i seminaris sobre els drets i llibertats dels immigrants en societats culturalment diverses i/o sobre la normativa en matèria d'estrangeria. Igualment, la Dra. Caicedo ha participat, presentant ponències, a diferents congressos i seminaris tan nacionals com estrangers, entre els que destaquen:

- *Gender implications on migrants selection policies*. Latin American Studies Association, Congress 2014, Chicago, 21-24 maig 2014.
- *Trafficking: between protection and immigration controls*. Society of Applied Anthropology 74th Annual Meeting. Albuquerque, 18-22 març, 2014.
- Fruit del treball resultant d'àmbit d'investigació s'han publicat també diferents articles doctrinals, entre d'altres:
 - Caicedo Camacho, N. and Moya Malapeira, D., "Spain amid the economic crisis: the solidarity principle at stake", a *European Review of Public Law*. Vol. 26, num. 1, 2014.
 - Caicedo Camacho N. "La protección a las víctimas de trata en el marco internacional", a *Revista Ixaya*, núm. 6, 2014. Universidad de Guadalajara.
 - Caicedo Camacho N. "La implicación de las provincias canadienses en la competencia sobre inmigración", a *Cuadernos de la Fundación Manuel Giménez Abad*, núm. 7, 2014.
 - Caicedo Camacho, N. "La Directiva 2004/38/CE y la jurisprudencia del TJCE sobre el disfrute de las prestaciones sociales: ¿freno al avance en materia social o adecuación a los intereses de los Estados", en *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, núm. 19, Abril, 2014.
- Activitats relatives als Centres d'Internament d'Estrangers (CIES). El funcionament i organització dels CIES ha centrat algunes de les activitats de l' Observatori durant l'any 2014. En aquest sentit, destaca la Sessió de Treball sobre el nou Reglament de Centres d'Internament d'Estrangers, a càrrec del Dr. Vicenç Aguado, amb la intenció d'analitzar el Reglament i els seus principals problemes i generar un cert debat entre els assistents. La presentació del Reglament correrà a càrrec del Dr. Vicenç Aguado i de la Prof. Cristina Fernández, Prof. de Filosofia del Dret i membre de Tanquem els CIES!

E) Dret de la Unió Europea

Una altra línia d'investigació que s'ha consolidat en els últims anys és l'estudi del procés d'integració europeu, que ha suposat una transformació profunda dels ordenaments jurídics interns dels estats membres.

Dintre d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2014 són les següents:

- Continuació del projecte d'investigació *“El ejercicio de las competencias comunitarias entre la Unión Europea y sus Estados miembros: técnicas jurídicas de coordinación”*, finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Andreu Olesti.
- Publicació de la monografia *“Crisis y coordinación de políticas económicas en la Unión Europea”*, dirigit pel Dr. Andreu Olesti i editat per l'Editorial Marcial Pons.
- El dia 7 de febrer de 2014, a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, va tenir lloc el Seminari d'investigació *“Técnicas y ámbitos de coordinación en el espacio de libertad, seguridad y justicia”*, dirigit pel Dr. Andreu Olesti.

El Seminari tenia per objecte analitzar l'espai de llibertat, seguretat i justícia en el marc de la Unió europea, per la qual cosa comptà amb ponències sobre l'espai judicial comú (a càrrec de la Dra. Sonia García Vázquez), la Euro-ordre i els Drets Fonamentals (a càrrec del Dr. David Vallespín), la lluita contra el blanqueig de capitals (a càrrec del Dr. Andreu Olesti), de la Dra. M. Asunción Asín Cabrera sobre les associacions per a la mobilitat amb Cap Verd, Marroc i Tunísia o sobre la normativa comunitària i la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en aquest àmbit (a càrrec del Dr. Francisco Javier Donaire i de la Dra. Sara Iglesias, respectivament).

- El dimecres, dia 3 de desembre de 2014, a l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona va tenir lloc el primer diàleg del Projecte Educatiu Ciutat de Barcelona (PECB), sota el títol "Les polítiques educatives de la Unió Europea: de quina manera ens afecten", a càrrec del Dr. David Moya Malapeira.

F) Altres projectes específics i activitats.

Al marge de les línies d'investigació anteriors – que centren la major part de l'activitat acadèmica de l' Observatori de Dret Públic – l'Observatori desenvolupa també altres activitats de recerca, ja sigui per iniciativa pròpia o a proposta de diferents administracions públiques. Dintre d'aquest últim grup d'activitats ens interessa destacar, particularment, dos aspectes concrets:

- **Ciència i Universitat.** Des de fa poc temps existeix una nova línia d'investigació sobre Ciència i Universitat – dirigit per la Dra. Laura Diez Bueso – ja que l'actual situació del sistema científic i universitari a Espanya, tant a nivell estatal com autonòmic, requereix una reflexió a curt, mitjà i llarg termini per aconseguir que el nostre país avanci en els rànquings europeus. Els èxits recents, així l'aprovació el 2011 de la nova Llei de la ciència, fan imprescindible aquesta reflexió científica que fins ara s'ha dut a terme de forma poc sistemàtica i sectorial. Es tracta, per tant, del moment oportú per dur a terme aquesta anàlisi en el nostre país, sense perdre de vista el que succeeix en el dret comparat.
- En el marc d'aquesta línia de recerca cal destacar l'inici de la execució del projecte “Reptes i solucions de la planificació i la gestió del sistema de recerca i d'innovació català”, dirigit per la Dra. Laura Diez Bueso, i fruit de la concessió d'una de les subvencions per a la realització de treballs de recerca de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. El termini d'execució d'aquest projecte finalitza al mes d'abril de 2015.
- **Blog de l'Observatori de Dret Públic.** Durant els últims anys la pàgina web de l'IDP (<http://www.idpbarcelona.net>) s'ha consolidat com un important mitjà per donar a conèixer els resultats més destacats dels nostres estudis, bé com una ordenació de les diferents publicacions de l'Observatori, bé com documents sistemàtics que s'ofereixen per a la consulta pública. En aquest sentit, des del 2010 es posà en marxa un Blog – que segueix plenament actiu i actualment coordinat pel Prof. Xavier Padrós – per tal de donar una major difusió dels treballs i opinions dels membres de l' Observatori.

D'entre els treballs publicats actualment al Blog podem citar, entre molts altres, les contribucions del Dr. Tomàs Font i Llovet sobre les actuals reformes normatives en matèria de règim local, del Prof. Eduard Roig Molés sobre el federalisme; del Prof. Joaquín Tornos sobre la Sentència del Tribunal Constitucional de 25 de març de 2014; del Prof. Ricard Gracia Retortillo sobre les províncies, del Dr. Joan Vintro Castells sobre la reforma de l'article 135 de la Constitució, de la secessió i la pertinença a la UB del Dr. Alfredo Galán Galán o de la garantia del Dret a l'Educació mitjançant la creació de centres docents del Sr. Ramon Planidaura.